

Rusthollin rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Tampere, Tasanne

RAPORTTI
18.11.2020
AK8797

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
1.1 Työn tausta ja tarkoitus	3
1.2 Tarkastelualueen sijainti ja työn laajuus	4
1.3 Työn toteutus	5
2 TASANTEEN HISTORIA JA ALUEEN RAKENTUMINEN	5
2.1 Messukylän kunnan kausi vuoteen 1924 asti	5
2.2 Aitolahden kunnan kausi vuoteen 1924-1965 asti	5
2.3 Tampereeseen kuulumisen kausi vuodesta 1966	6
3 ALUEEN OMINAISPIIRTEET	7
3.1 Tarkastelualueen lähiympäristön kuvaus	7
3.2 Tarkastelualueen kuvaus ja historia	7
4 KOHTEET KAAVOISSA JA AIEMMISSÄ SELVITYKSISSÄ	8
4.1 RKY-kohteet	8
4.2 Maakuntakaava	9
4.3 Yleiskaava	9
4.4 Asemakaava	10
4.5 Muut selvitykset	11
5 ARVOT JA LUOKITUSPERUSTEET	11
5.1 Arvojen määrittely	11
5.2 Säilyneisyys	12
5.3 Arvoluokitus	12
6 RAKENNUSKOHTEET	13
6.1 Kohde 1	14
6.2 Kohde 2	18
6.3 Talousrakennukset ja rakennelmat A-C	21
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	24
8 LÄHDELUETTELO	25
8.1 Kartta-aineistot	25
8.2 Kirjallisuus	25
8.3 Muu lähdeainesto	25

1 JOHDANTO

1.1 Työn tausta ja tarkoitus

Tämä rakennetun kulttuuriympäristön selvitys on tehty Tampereen Tasanteen kaupunginosan Rusthollin alueelle laadittavaan Tampereen kaupungin asemakaavan numero 8797 liittyen marraskuussa 2020. Työssä on koottu ja päivitetty tiedot Tasanteen Rusthollin rakennuskohteista, jotka sijaitsevat rannan tuntumassa. Selvitystyön tarkoituksena on alueen ja sen rakennusten erityispiirteiden tunnistaminen ja merkityksen esiin tuominen kaavoituksen ja elinympäristön kehittämisen näkökulmasta.

Kuva 1. Tasanteen kaupunginosan sijainti

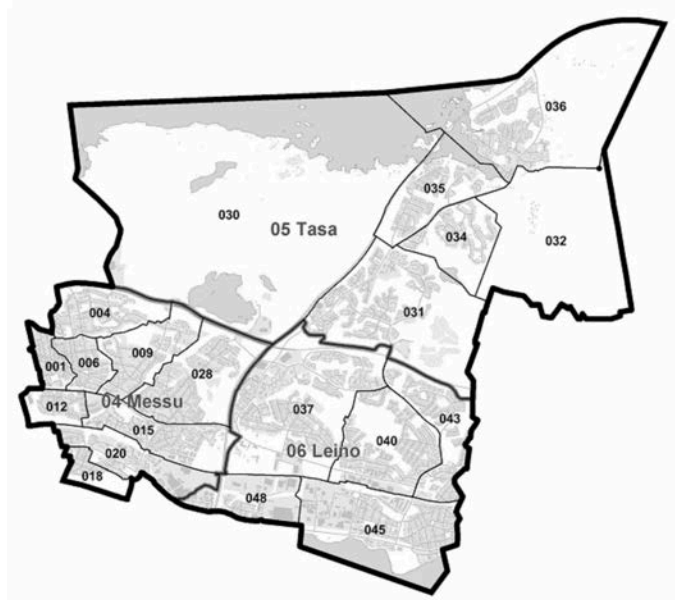

Kuva 2. Tasanteen kaupunginosa

1.2 Tarkastelualueen sijainti ja työn laajuus

Tasanne on Tampereen kaupungin kaupunginosa, joka sijaitsee noin 11 kilometrin päässä Tampereen keskustasta. Tasanne kuuluu Tampereen kaupungin koilliseen suuralueeseen. Koillisen suuralueen väestömäärä vuoden 2019 lopussa on ollut noin 36 000 asukasta. Tasanteen asukasmäärä on puolestaan ollut vuoden 2019 lopussa noin 1400 asukasta. Tasanteen kaupunginosan rakennuksista on vuonna 2019 ollut 93,2% asuinrakennuksia, joista taas asuin-kerrostaloja on ollut 1,6%, erillisiä pientaloja 75,2% ja rivi-/ketjutaloja 23,2%.¹ Tasanne on siis hyvin pientalovaltainen alue.

- 04 Messu (suunnittelualue)**
- 001 Uusikylä
- 004 Ruotula
- 006 Huikas
- 009 Takahuhti
- 012 Hakametsä
- 015 Ristinarkku
- 018 Aakkula
- 020 Messukylä
- 028 Pappila
- 05 Tasa (suunnittelualue)**
- 030 Niihama
- 031 Atala
- 032 Ojala
- 034 Kumpula
- 035 Tasanne
- 036 Olkahinen
- 06 Leino (suunnittelualue)**
- 037 Linnainmaa
- 040 Leinola
- 043 Holvasti
- 045 Vehmainen
- 048 Hankkio

Kuva 3. Koillinen suuralue

Tämän työn tarkastelualueena on Tasanteen kaupunginosassa sijaitsevan Rusthollin alue Rusthollinpolun varrella. Tarkasteltavan alueen pinta-ala on hieman yli 6190 neliötä. Aluetta ympäröivät ulkoilu- ja metsämaat ja soutuvene- ja rivi- ja pientalotontit, yksityinen osakaskunnan venesatama sekä Näsijärven kuuluva Olkahisenlahti. Alueelle on parhaillaan tekeillä asemakaavan muutos.

Kuva 4. Tarkasteltavan alueen sijainti

¹ Tietonäköala, Tampere alueittain

1.3 Työn toteutus

Työn on toteuttanut yksityisen kiinteistönomistajan toimeksiannosta Himla arkkitehdit Oy, jossa työstä ovat vastanneet rakennusarkkitehti Anni Ylinen ja arkkitehti SAFA Jussi Hietalahti.

Työ pohjautuu eri aikojen historiallisten karttojen, kirjallisuudesta saatujen tietojen, vanhojen ilmakuvien, rakennusvalvonnasta saatujen kuvien, kiinteistön omistajalta saatuihin dokumentteihin sekä maastokäynneillä kerättyjen havaintotietojen rinnastamiseen ja vertailuun. Käytössä olleet lähtötiedot on listattu tarkemmin raportin lopussa olevassa lähdeluettelossa.

Työ aloitettiin yleispiirteisellä tutustumisella tutkimusalueeseen ja sen ominaispiirteisiin maastokäynnillä. Lisäksi alueeseen ja sen taustoihin tutustuttiin alueen historiasta kertovan kirjallisuuden ja vanhojen karttojen avulla. Työhön ei liity vuorovaikutusta tai tiedotusta, vaan osallistaminen ja vironomaisyhteistyö tapahtuvat alueen asemakaavoituksen yhteydessä.

2 TASANTEEN HISTORIA JA ALUEEN RAKENTAMINEN

2.1 Messukylän kunnan kausi vuoteen 1924 asti

Aitolahden alueen kylät, sisältäen nykyisen Tasanteen alueen, kuuluivat Messukylän kuntaan ennen vuotta 1924. Nykyisen Tasanteen paikalla ei vielä tällöin ollut juurikaan asutusta, vaan aluetta peittivät metsät ja pelto, kuten vielä tästä useamman kymmenen vuotta eteenpäinkin. Olkahistenlahden kärjessä sijaitsi Juvelan kylä, jossa oli muutamia tiloja.² Aitolahdentie kulki nykyistä reittiään Juvelan kylän läpi kohti pohjoista ja Teiskoa.

2.2 Aitolahden kunnan kausi vuoteen 1924-1965 asti

Aitolahden kunta perustettiin vuonna 1924. Se erotettiin omaksi kunnakseen Messukylän kunnasta. Tasanne siirtyi perustamisen mukana Aitolahden kunnalle. Itsenäisenä aikana Aitolahden kuntaan rakennettiin kunnantalo ja kirkko.³ 1946 vuoden ilmakuvasta voidaan nähdä, että rakennuksia ja peltoa on tullut jonkin verran lisää ja Aitolahdentie on pysynyt paikallaan.

² Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys

³ Nurmi-Sorilan osayleiskaava

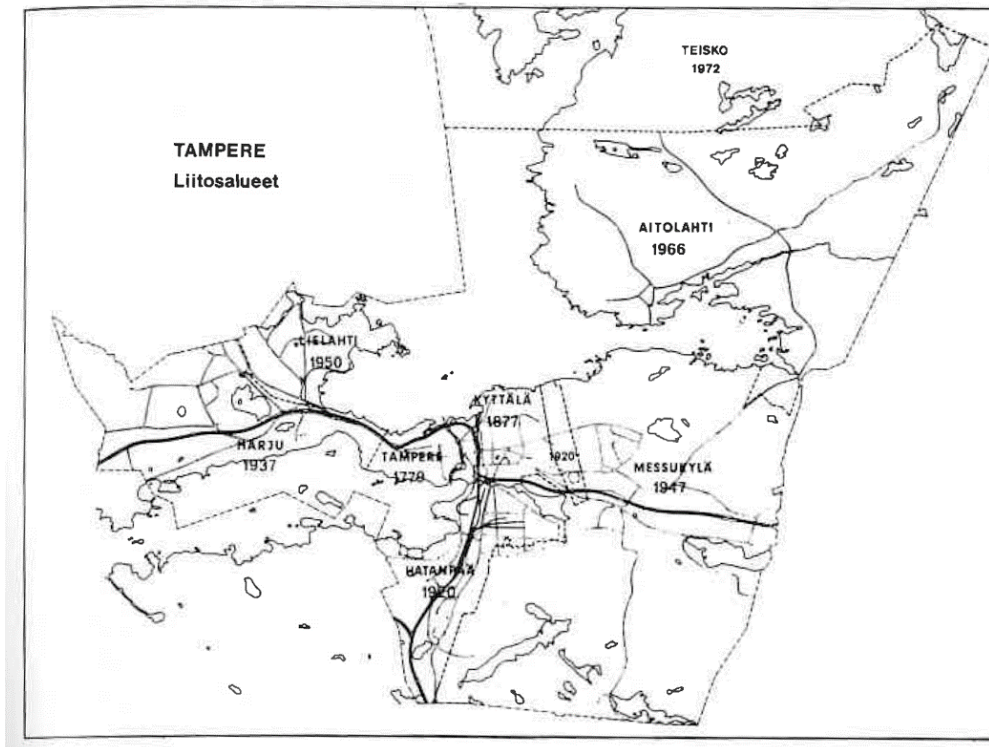
1950-luvun lopulla yleisesti Suomessa alkoi lähiörakentaminen ja uusien asuinalueiden rakentaminen lähelle kanta-kaupunkeja. Yhteiskunnan rakennemuutos ja muuttoliike maaseuduilta kaupunkeihin kiihtyi 60-luvulle siirtymisen jälkeen.⁴

2.3 Tampereeseen kuulumisen kausi vuodesta 1966

Aitolahden kunta liitettiin Tampereen kaupunkiin 1.1.1966. Asukasluku liitettyllä alueella oli tuolloin 2117 asukasta ja pinta-alaa alueella oli 89,5 km².⁵ Liitoksen jälkeen Aitolahden alueen väkiluku kasvoi ja kehittyi samalla tavalla, kuin se olisi kehittynyt ilman liitoksiäkin. Vuonna 1972 Tampereeseen liitettiin myös Aitolahden pohjoispuolelta Teisko ja vuoteen 1985 mennessä vanhan Aitolahden alueen väkiluku oli kasvanut noin 60%.

1960 luvulla Tasanteen eteläosiin sekä viereisiin Kumpulän ja Olkahisten kaupunginosiin rakennettiin suuria asuin-alueita. Asutus lisääntyi entisestään 1970-luvulla, kun kaupungistuminen oli huipussaan. Rakentamiseen vaikuttivat monet tekijät: teollisuus alkoi automatisoitua, kehitettiin elementtirakentaminen, naiset hakeutuivat ansiotyöhön ja vuonna 1973 tapahtunutta öljykriisiä seurasi lama. Yksityisautoilu lisääntyi runsaasti ja ensimmäiset automarketit rakennettiin. Ostovoimaisimmat asiakkaat liikkuivat henkilöautoilla, joten asutusta pystyttiin sijoittamaan kauemmas palveluista.

Aitolahden ja Teiskon liitosalueiden kasvu oli keskittynyt Olkahistenlahden ympärille, johon alkoi muodostumaan tyypillistä esikaupunkialuetta. Nuorten määrä verrattuna vanhusten määrään Olkahistenlahden alueella oli hyvin suuri, mikä kertoi alueen olleen uutta kaupunkiseutua. Olkahisenlahtea ympäröivien alueiden rakentaminen tapahtui erityisesti 80-luvun lopulla, minkä vuoksi vuoden 1995 ilmakuvassa nähdään suuri muutos tarkasteltavan alueen rakennuksien määrässä aiempien vuosikymmeniin verrattaessa. Lähivuosien ilmakuvista voidaan nähdä, että alue on täydentynyt entisestään Tampereen ollessa kasvava kaupunki.

Kuva 5. Tampereen liitosalueet

⁴ Jalkanen ym.

⁵ Rasila

3 ALUEEN OMINAISPIIRTEET

3.1 Tarkastelualueen lähiympäristön kuvaus

Tarkastelualueen lännenpuoleinen ranta-alue on luonteeltaan pääosin havupuuvältaista metsää, jossa soutuvene-paikkoja. Puustoinen ranta-alue kuuluu Purovainion puistoalueeseen, joka yhdistyy Tasanteen satama-alueeseen. Kapean puustoisin rantakaistaleen eteläpuolella on rivi- ja erillistalotontteja, jotka on rakennettu 80-luvulla. Tarkastelualueen eteläreunalla kulkeva Rusthollinpolku yhdistää Purovainion puiston ja Kohmelan uimarannan. Tarkastelualueen ja yleisen uimarannan välissä on yksityinen osakaskunnalle kuuluva vapaa-ajan asunto ja venesatama. Tarkastelualueen eteläpuolella kohoaa Rusthollinrinne, jossa sijaitsee vanha Rusthollin lomakylän alue. Alueen mökit ovat nykyisin pääosin yksityisomistuksessa. Rusthollin rintein ja Kohmelan viheralueen välissä on muutamia erillistalotontteja. Tarkastelualueen pohjoispuolella Olkahistenlahden vastarannalta on suora näköyhteys tarkastelualueelle. Lähialueilla on todettu liito-oravan elinympäristöä ja kulku reittejä.

Alle kilometrin säteellä tarkastelualueesta sijaitsee kaupunkiliikenteen bussipysäkkejä, Tasanteen päiväkoti, Olkahisen koulu ja päiväkoti, Kumpulan ja Olkahisten uimarannat, päivittäistavaramyymälä, Tasanteen venesatama, Tampereen Vesi Liikelaitoksen jätevesipumppaamo sekä Aitolahden kirkko.

Kuva 6. Ilmakuva tarkastelualueen lähiympäristöstä

3.2 Tarkastelualueen kuvaus ja historia

Tarkastelualue on alunperin kuulunut Tasanteen tilasta vuonna 1956 ostettuun 2,8 hehtaarin alueeseen. Paikalle rakennettiin ravintolarakennus, joka sai nimekseen Yrittäjähovi. Myöhemmin toimitilat vuokrattiin ja nimi vaihdettiin Rustholliksi. 70-luvun alussa ostettiin lisää maata, jolloin Rusthollin tontin pinta-ala oli yhteensä noin 3 hehta-

ria. Ravintolan ja saunarakennuksen tilat sekä piha kunnostettiin yritystoimintaa varten. Tontille rakennettiin uusia yritystoimintaan liittyviä rakennuksia ja rantaan tuotiin proomut tanssilavakäyttöön.^{6,7}

Yritystoiminnan hiivuttua rakennuksien kunnostaminen on ollut kannattamatonta. Tarkastelualueelle haetaan kaavamuutosta ja sitä suunnitellaan muutettavaksi asuinkäyttöön. Alueelta on tarkoitus purkaa olemassa olevat rakennukset ja lisätä rakennusoikeutta uusia rivi- ja erillistaloja varten.

Kuva 7. Ilmakuva tarkastelualueesta

Tarkastelualue on luonteeltaan vähäpuustoinen ja avoin alue. Se rajautuu pääosin runsaspuustoisiin rinnealueisiin ja Olkahistenlahden rantaan, länsi- ja itäreunoiltaan rivitalotonttiin ja yksityiseen avomaastoiseen venesatamaan.

4 KOHTEET KAAVOISSA JA AIEMMISSA SELVITYKSISSÄ

4.1 RKY-kohteet

Tarkastelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

⁶ Ojala, A ym.

⁷ Mäkelä, K

4.2 Maakuntakaava

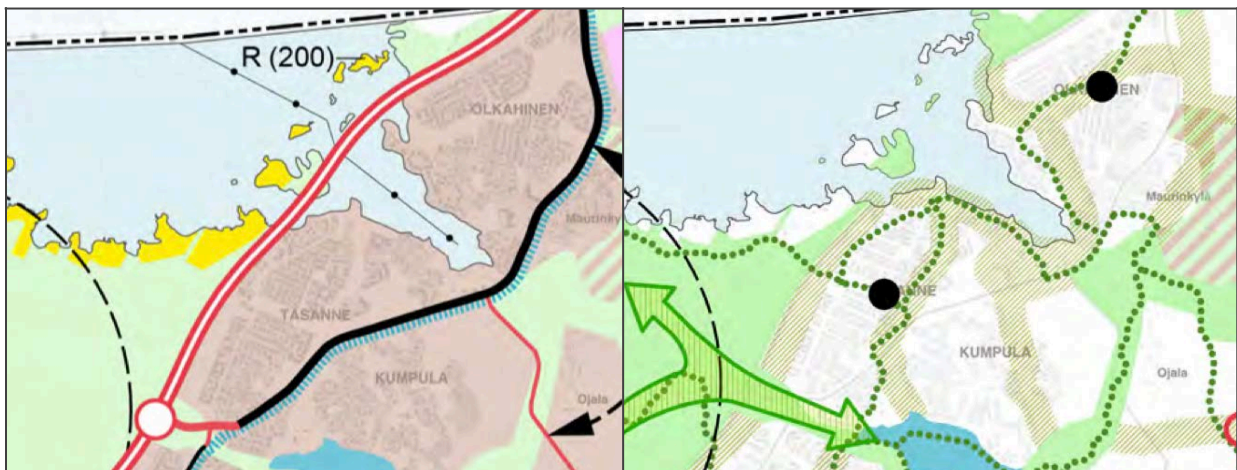
Tarkastelualueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntavaltuusto kuulutti Pirkanmaan maakuntakaavan voimaan 29.5.2017 maankäyttö- ja rakennuslain 201§ mukaisesti ennen lainvoimaa. Korkein hallinto-oikeus on hyväksynyt Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 24.4.2019. Tarkastelualue on merkitty maakuntakaavaan taajamatoimintojen alueeksi. Olkahistenlahdelle on merkitty veneily- / laivaväylä.

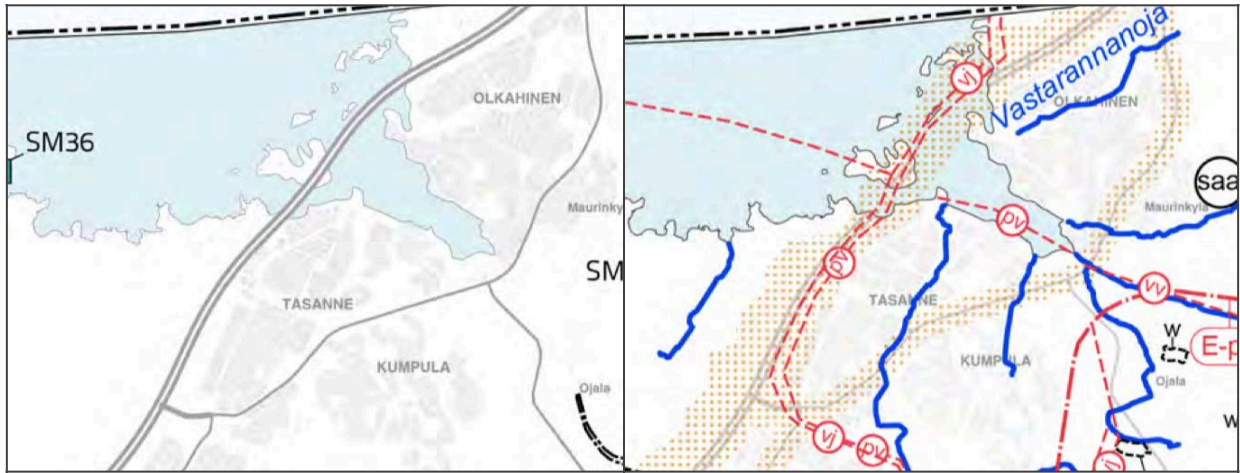
Kuva 8. Ote maakuntakaavasta

4.3 Yleiskaava

Tarkastelualueella on voimassa Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040. Kaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.5.2017 ja lainvoiman se on saanut 20.1.2020. Yleiskaavaan 2040 kuuluu neljä erillistä karttaa. Kartalla 1 (yhdyksuntarakenne) alue on osoitettu asumisen alueeksi. Kartalla 2 (viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut) tarkastelualue on merkattu kauttaaltaan ohjeelliseksi virkistysalueeksi ja sen läpi kulkee ohjeellinen virkistysyhteys. Kartalla 3 (kulttuuriperintö) ja 4 (kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto) ei ole merkitöjä tarkastelualueella.

Kuva 9. Ote yleiskaavakartoista. Vasemmalla kartta 1 (yhdyksuntarakenne) ja oikealla kartta 2 (viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut).

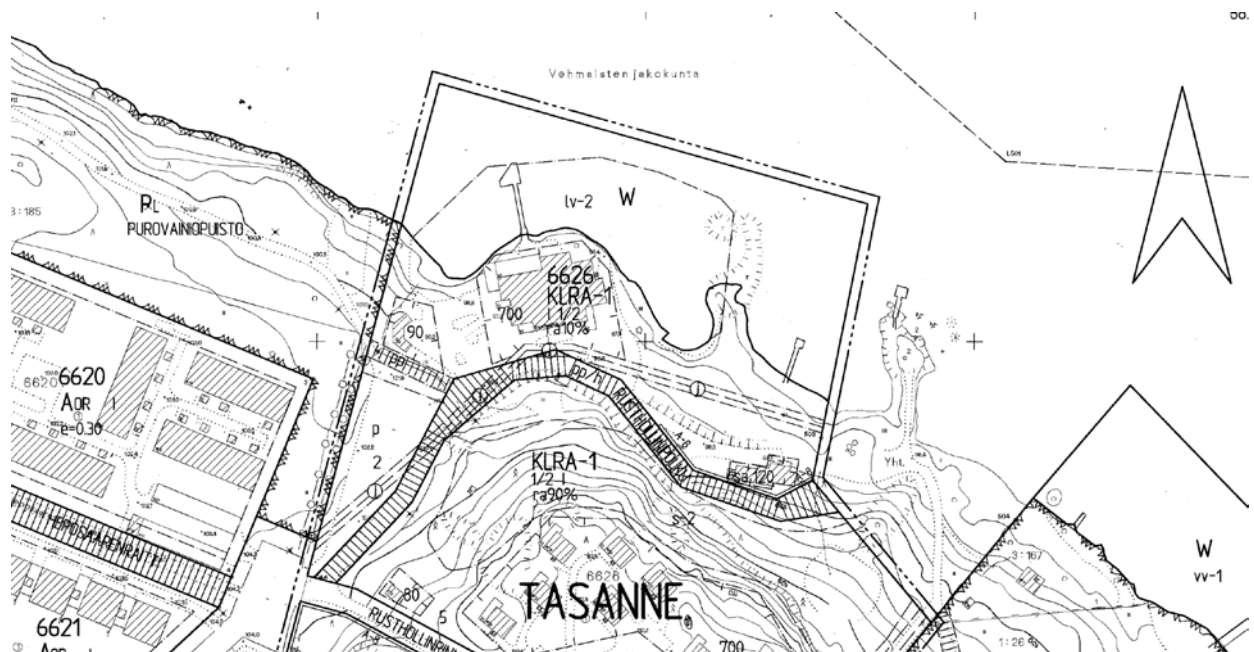
Kuva 10. Ote yleiskaavakartoista. Vasemmalla kartta 3 (kulttuuriperintö) ja oikealla kartta 4 (kestävä vesitalous, ympäristöterveys ja yhdyskuntatekninen huolto).

Tarkastelualue jää kehitettävän valtakunnallisen pääväylän, valtatie 9, ja seudullisen pääväylän, Aitolahden tien välissä. Aitolahdentie on myös merkitty pyöräliikenteen pääväyläksi. Valtatie 9:n sillan alta kulkee vesiliikenneväylä Olkahistenlahden pohjukkaan. Läheisiä liikenteen risteyskohtia on merkitty paranneltavaksi ja Tasanteelle on merkattu uusi liittymä valtakunnalliselle pääväylälle, sillä alueen liikenteen odotetaan kasvavan uuden asuinalueen, Ojalan rakentumisen myötä.

Yleiskaavan mukaan tarkastelualueen tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee ottaa huomioon lähivirkistysalueiden riittävyys, luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä varmistaa virkistysyhteyksien ja ekologisten yhteyksien jatkuvuus. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta luonnonmukaiseen

4.4 Asemakaava

Tarkastelualueella on voimassa 4.2.2000 vahvistettu asemakaava nro 7442, joka on korvannut 23.6.1986 vahvistetun asemakaavan nro 6447. Asemakaavassa kortteli 6626 on osoitettu liikerakennusten ja loma-asuntojen korttelialueeksi (KLRA-1). Tarkastelualueella oleva Rusthollin polun loppuosa on merkattu jalankululle ja polkupyöräilijöille varatuksi kaduksi, jolla huoltoajo on sallittu. Lisäksi Rusthollin polku yhdistyy Purovainionpuistoon yleiselle jalankululle varatulla alueella, joka toimii puiston polkujen jatkeena.

Kuva 11. Ote asemakaavasta

4.5 Muut selvitykset

Varsinainen tarkastelualue ei esiinny aiemmissa kulttuuriympäristöä koskevissa selvityksissä. Tarkastelualueen lähialueita esiintyy seuraavissa selvityksissä:

- Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys 2015
- Ojalan osayleiskaava-alueen kulttuuriympäristöselvitys 2010
- Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi 2007
- Tampereen kantakaupungin avoimet maisematilat 2015

Kyseisiä selvityksiä on käytetty hyväksi tätä inventointia tehdessä.

5 ARVOT JA LUOKITUSPERUSTEET

5.1 Arvojen määrittely

Kohteiden arvoja ja ominaispiirteitä on tässä työssä tarkasteltu kolmen määrittelyperusteen kautta: kohteilla voi olla arkkitehtonisia/rakennusteknisiä, historiallisia ja/tai maisemallisia arvoja. Lisäksi on tarkasteltu rakennusten ja ympäristöjen säilyneisyyttä suhteessa alkuperäisiin ominaispiirteisiin tai johonkin merkittävään ja tunnistettavaan kohteen historiaan liittyvään vaiheeseen.

Alla on esitetty arvojen määrittelyjen perusteluina toimineet näkökohdat, sekä niiden pohjalta esitetty arvoluokitus, jota kohteissa on käytetty. Lähtökohtaisesti kaikki ennen toista maailmansotaa rakennetut rakennukset ovat jo ikänsä puolesta arvokkaita vanhan rakennuskannan harvinaisuuden takia (alle 15 % Suomen koko rakennuskannasta).

5.1.1 Arkkitehtoniset ja rakennustekniset arvot

arkkitehtuuri

Rakennus tai alue edustaa tyylipuhtaasti jonkin ajan tai tietyn tunnetun arkkitehdin rakentamisen tyyliä tai tekemisen tapaa esteettisesti ja/tai toiminnallisesti.

rakennustekniikka

Rakennus tai alue edustaa joko tyyppillisesti tai vaihtoehtoisesti täysin poikkeuksellisesti jonkin rakennusteknisen innovaation tai teknologian kehitystä.

5.1.2 Historialliset arvot

asutushistoria

Alue tai rakennus edustaa jonkin ajan tyyppillistä asuinrakentamista.

teollisuuden, kaupankäynnin, ja liikenteen historia

Alue tai rakennus edustaa jonkin ajan merkittävää teollisuus- tai liiketoimintaa, tai liikennöinnin muotoja.

sivistyshistoria

Rakennus edustaa alueen koulutuksen tai muunlaisen sivistyksen levittämisen historiaa.

aatehistoria

Rakennus tai alue edustaa alueella poliittista kehitysvaihetta.

henkilöhistoria

Rakennus on toiminut alueella merkittävänä pidettävän historiallisen henkilön kotina tai työpaikkana.

sosiaalhistoria

Alue edustaa jonkin tietyn aikakauden sosiaalisen luokan arkielämän muodostumista kokonaisuutena (esim pihapiirit kokonaisuuksina sisältäen rakennukset, kasvillisuuden ja yhteydet ympäristöön).

kulttuurihistoria

Yleistermi kaikelle sille historialle, jossa ihmisen toiminta on merkittävää ja näkyvää; alueella tai rakennuksessa näkyvät useammat edellä mainitut historian piirteet tai muu merkittävä ihmisen ja yhteiskunnan toiminnan ominaispiirre.

geologinen historia

Alueella on havaittavissa jääkauden yms. luonnon muutosten historia.

5.1.3 Maisemalliset arvot**maisemalliset arvot**

Rakennus on tärkeä osa maisemallista kokonaisuutta tai muodostaa tärkeän kohteen osana maisemaa kauempaa katsottuna.

5.2 Säilyneisyys

Kohteita on lisäksi arvioitu säilyneisyyden pohjalta seuraavilla tavoilla:

Hyvin säilynyt kohde

Alue tai rakennus on säilynyt alkuperäisenä, tai muutokset ovat niin pieniä, että alkuperäinen ilme säilyy.

Kohtalaisen hyvin säilynyt kohde

Alueella tai rakennuksessa on voitu tehdä kohtalaisen paljon muutoksia, mutta pääpiirteissään sen hahmo on säilynyt ennallaan ja se on kokonaisuutena tunnistettavissa aikakautensa edustajaksi.

Merkittävästi muutettu kohde

Rakennuksen ulkoiseen hahmoon tai alueen rakenteeseen on tehty merkittäviä muutoksia. Alkuperäisiä tai alkuperäisen kaltaisena kunnostettuja rakennuksen tai alueen osia on kuitenkin mahdollista edelleen tunnistaa. (Merkittävästi muutettuja alueita ei ole otettu tässä työssä inventoitavien kohteiden joukkoon.)

Täysin muutettu kohde

Alkuperäistä rakennusta ei ole enää mahdollista tunnistaa ulkoapäin. (Täysin muutettuja alueita ei ole otettu tässä työssä inventoitavien kohteiden joukkoon.)

5.3 Arvoluokitus

Kohteet voidaan jakaa arvoluokkiin sen mukaan, miten paljon ja millaisia arvoja niillä on, miten hyvin ne edustavat ja ilmentävät mainittuja arvoja, miten hyvin arvokkaat ominaispiirteet ovat säilyneet ja miten ainutlaatuisia tai tyyppillisiä ne ovat.

Arvoluokkajako on seuraava:

- I erityisen hyvin jotakin arvoa edustavat, ainutlaatuiset tai harvinaiset kohteet, joiden säilyneisyys on hyvä
- II jotakin tai joitakin arvoja omaavat kohteet, joiden säilyneisyys on hyvä tai kohtalainen
- III arvoperusteiltaan edellisiä vähempimerkityksiset ja/tai säilyneisyydeltään heikentyneet (merkittävästi muutetut) kohteet
- kohteet, joilla ei ole erityisiä arvoja tai joiden arvot on peruuttamattomasti menetetty

Periaatteessa inventointikortteihin kirjataan lisäksi lyhentein kohteen nykyinen tai yhteistyössä viranomaisten kanssa todettu merkittävyysluokitus seuraavasti:

- V valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- M maakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- P paikallisesti merkittäväksi luokiteltu kohde
- L rakennussuojelulla suojeltu kohde
- + tässä inventoinnissa vähintään paikallisesti merkittäväksi todettu kohde, jonka maakunnallista tai valtakunnallista merkittävyyttä ei ole vielä viranomaisten taholla todettu tai vahvistettu

Tässä inventoinnissa alueen kohteisiin ei kuitenkaan lukeudu yhtään ennestään merkittäväksi luokiteltua tai tässä inventoinnissa paikallisesti merkittäväksi todettua kohdetta.

6 RAKENNUSKOhteET

Tässä inventointityössä on laadittu rakennuskohtaiset kohdekortit seuraavista kohteista:

1. 837-35-6626-2-1
2. 837-35-6626-2-2

Tarkastelualueella on myös talousrakennuksia. Kohteeseen 1 liittyy yksi talousrakennus (C) (837-35-6626-2-15) ja kaksi rakennelmaa. Ne ovat merkittävänä karttaan kirjaimin A-C. Lisäksi on tarkasteltu myös poistuneita rakennuksia ja rakennelmia, jotka on merkattuna erilliseen karttaan kirjaimella X.

6.1 Kohde 1

Kohteen nimi	Yrittäjähovi/ Ravintola Rustholli	Kohdenro kartalla	1
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Koordinaatit (p,l)	61°31'13.1"N, 23°56'09.5"		
Kohdetyyppi			
Käyttötarkoitus	Ravintola- ja juhlarakennus		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	lupakuvat: ei tietoa valmistunut: 1958 korjaus-/ muutos-/laajennusvuosi: 1966, 1973, 1985, 1986, 2005		
	Kuva kohteesta	Karttaote	
			
Kuvaus	<p>Monimuotoinen, yksikerroksinen hirsi- ja lautarakenteinen rakennus, jossa on loiva harjakatto. Rakennuksen runkosyvyys on suuri ja erityisesti alkuperäisen osan räystäskorkeus on matala. Rakennuksen pohjaan on tehty monia muutoksia ja laajennuksia. Rakennuksessa on betonisokkeli ja osittain maanvarainen betonilaatta.</p> <p>Rakennus sijaitsee Olkahistelahden rannalla aivan rannan tuntumassa. Korkeuserot pihapiirissä on useampia metrejä. Rantaan on rakennukselta vähimmillään ale viiden metrin matka. Valtatie 9:n äänet kuuluvat pihaan hyvin. Pihan maasto on melko avointa tie- ja nurmialuetta. Rakennuksen pääsisäänkäynnin ja parkkipaikan välissä on puistomasta piha-alueita.</p> <p>Sisätiloissa on laajoja salitiloja ja suuret keittiötilat. Keittiöstä pääsee kellariin, jossa pienet sosiaalitalat. Rakennuksen ikkunat kiertävät salien ulkoseiniä järven suuntaan. Rakennuksen laajat terassialueet ovat myös järvenpuoleisilla julkisivuilla.</p> <p>Vesi ja sähköt on katkaistu, rakenteista erityisesti räystäät ja alimmat hirret ovat huonossa kunnossa. Rakennukseen kohdistunutta ilkeävaltaa on havaittavissa.</p>		
Historia	<p>Kohteen on rakennettu alunperin yritysjärjestön virkistys- ja yrityskäyttöön. Kohteen rakentamisesta ei ole tallella dokumentteja rakennusvalvonnassa. Tampereen karttapalvelun ortokuva-ainestosta voidaan nähdä, että rakennusajankohta sijoittuu 1956 ja 1966 vuosien välille. Kohde on lähdetietojen mukaan valmistunut vuonna 1958. Vanhimmat arkistoidut rakennuspiirustukset kohteesta ovat vuodelta 1966, jolloin rakennukseen tehtiin pieniä muutoksia eteis- ja wc-tiloihin. Muutoskuvien perusteella rakennuksessa on myös alunperin ollut ravintola, kokous- ja saunatiloja. Vuonna 1973 kohteen wc-tiloja laajennettiin ja ulkoportaat muutettiin sisätilaksi. Sisätilan muutostöinä ravintolan henkilöstötilat siirrettiin saunatilojen paikalle keittiölaajennuksen tieltä. Saunatoiminnot poistuivat rakennuksesta ja siirrettiin toiseen tontilla sijaitsevaan rakennukseen (2). 1986 kohteeseen tehtiin mittavia laajennuksia ja muutostöitä. Ravintolan wc-tilat uudistettiin ja keittiö siirrettiin. Kohdetta laajennettiin uusilla henkilöstö- ja wc-tiloilla sekä</p>		

	<p>ravintolasalia laajennettiin. Lisäksi järvensuuntaiselle pohjoisjulkisivulle tehtiin uusi terassi. Myös vahvasti Rusthollin ravintolan toimintaan liittyneet kohteen välittömässä läheisyydessä olleet aikanaan kahvila- ja tanssilavaksi kunnostetut proomut purettiin. Vuonna 2005 rakennuksen itäjulkisivulle tehtiin laaja terassilaajennus. Vuonna 2006 rakennuksen eteläjulkisivua jatkettiin jätekatoksella.</p> <p>Rakennuksen suhde maisemaan on melko näkyvä, sillä se on pohjoisen rannan suurin rakennus. Rakentaminen on keskittynyt enemmän Olkahistenlahden vastakkaiselle etelärannan puolelle.</p>
Tutkimushistoria	-
Aikaisemmat arvioinnit	-
Kaava- ja suojelutilanne	Asemakaavoitettu 23.6.1986, uusi voimassaoleva kaava vahvistettu 4.2.2000 Yleiskaava lainvoimainen 20.1.2020 Pirkanmaan maakuntakaava 2040 lainvoimainen 29.5.2017
Arvot	Liiketoiminnan historia - Olkahistenlahden ensimmäinen liikerakennus. Rakennusaikaiset arkkitehtuurin ominaispiirteet ovat kadonneet useiden laajennusten ja muutostöiden myötä. Rakennuksen huono säilyneisyys heikentää arvoa.
Kohteen arvoluokka (I, II, III, - /V, M, P, L)	-
Lähteet	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Anni Ylinen 3.11.2020
	
	
	<p>1966 rakennetun osan räystäskorkko on matala</p>
	<p>1986 rakennettu ravintolasalilaajennus</p>
	
	
	<p>1986 rakennettu pääsisäänkäynti</p>
	<p>Matalat kellaritilat</p>

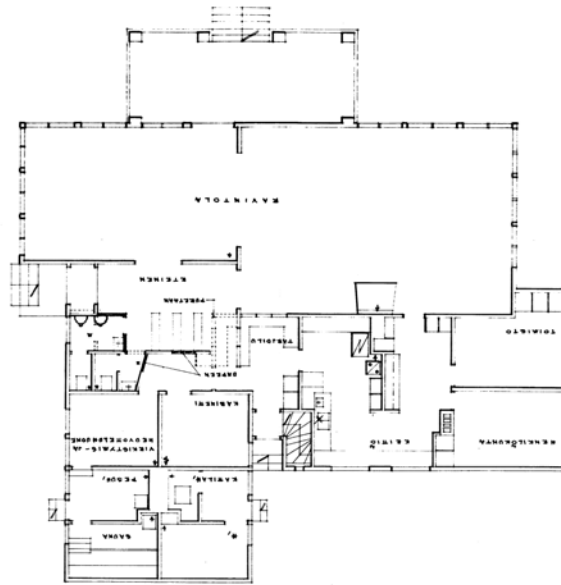

Alimmat hirsikerrat ovat kärsineet kosteudesta

Terassin räystäät huonokuntoiset, rakennus on kärsinyt ilkivallasta

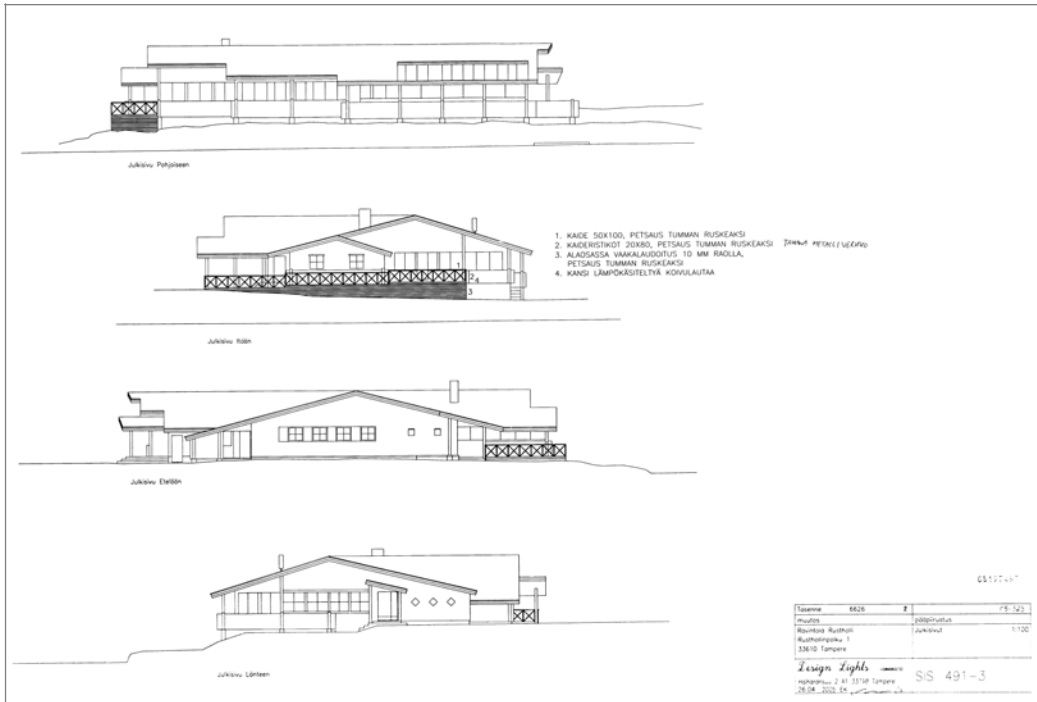
Aarne Jokinen
TAMPERE 6.6.66

9211328

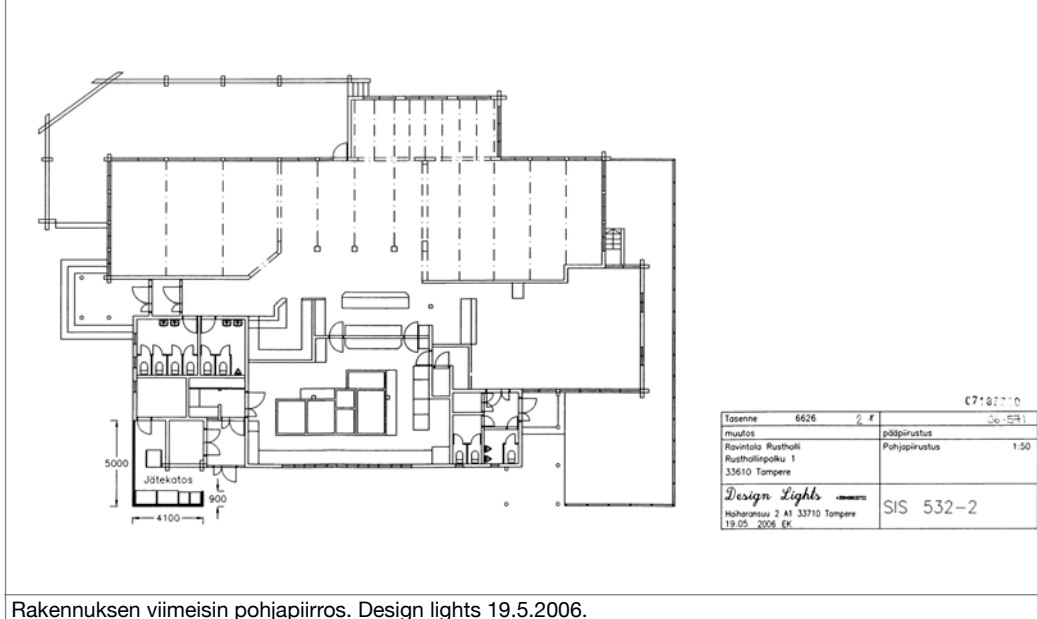

YRITYSARVON
TARKISTUS - KÄSI- JA WC-TILOJEN MUUTOS
POMMA 1100

Rakennuksen ensimmäinen arkistoitu pohjapiirros. Aarne Jokinen 6.6.1966. Rakennukseen tehtiin sisätilamuutoksia. Saunatilat kuvan alakulmassa.

Rakennuksen julkisivukuva. Lukuisat rakennus- ja terrassilaajennukset leventävät rakennusmassaa. Design lights 26.4.2005 Tämän jälkeen rakennus laajentui vielä roskakatoksella.

Rakennuksen viimeisin pohjapiirros. Design lights 19.5.2006.

6.2 Kohde 2

Kohteen nimi	Saunarakennus	Kohdenro kartalla	2
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Koordinaatit (p,l)	61°31'11.3", 23°56'13.8"		
Kohdetyyppi			
Käyttötarkoitus	Saunarakennus		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	lupakuvat: ei tietoa valmistunut: ei tietoa korjaus-/muutos-/laajennusvuosi: 1970, 1984		
	Kuva kohteesta	Karttaote	
			
Kuvaus	Monimuotoinen lautarakenteinen rakennus, jossa on vihreä harjakatto. Huopakatto on myöhemmin uusittu mustaksi ja uudet pellitykset on jätetty vihreiksi. Vaakalaudoitettu ruskea julkisivuverhous. Koristeelliset, valkoiset räystäslaudat ja smyygit. Takan ja saunan savupiiput ovat keskellä taloa.		
Historia	Kohteen alkuperäisestä rakennus- tai käyttötarkoituksesta ei ole tietoja. Rakennus tontteineen ostettiin Rakentajien kerholtä vuonna 1970. Tampereen karttapalvelun ortokuva-ainestosta voidaan nähdä, että rakennus ajankohta sijoittuu ajalle ennen vuotta 1966. Rakennukseen on vuonna 1970 tehty muutos, jossa kahden makuuhuoneen tilalle on rakennettu saunaosasto ja uuteen kellaritilaan lämmityshuonesyvennys. Muutoksen jälkeen rakennusta on käytetty pääosin saunomistarkoitukseen. 1984 rakennus on rakennettu uudelleen sen tuhouduttua tulipalossa. Rakennuksen tiloja ja ulkomuotoa ei muutettu. Tuhoutuneisiin rakenteisiin verrattuna ulkotilaa rajaavien lämpimien rakenteiden lämmöneristystä ja tuuletusta parannettiin. Rakennusta myös jatkettiin itäjulkisivulle 5,5m ² suuruisella kylmällä puuvarastolla. Rakennus on kerrosalaltaan 111m ² . Myöhemmin on rakennettu laaja terassilaajennus rannan puolelle.		
Tutkimushistoria	-		
Aikaisemmat arvioinnit	-		
Kaava- ja suojelutilanne	Asemakaavoitettu 23.6.1986, uusi voimassaoleva kaava vahvistettu 4.2.2000 Yleiskaava lainvoimainen 20.1.2020 Pirkanmaan maakuntakaava 2040 lainvoimainen 29.5.2017		
Arvot	Alueen rakentumisen ja asutuksen historia - Yksi ensimmäisistä pohjoisrannan vapaa-ajan rakennuksista.		
Kohteen arvoluokka (I, II, III, - IV, M, P, L)	-		
Lähteet	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Anni Ylinen 3.11.2020		

Puuvaja rakennuksen päädyssä

Saunanpuolen sisäänkäynti

Takkatuvan räystääskorkeus on matala

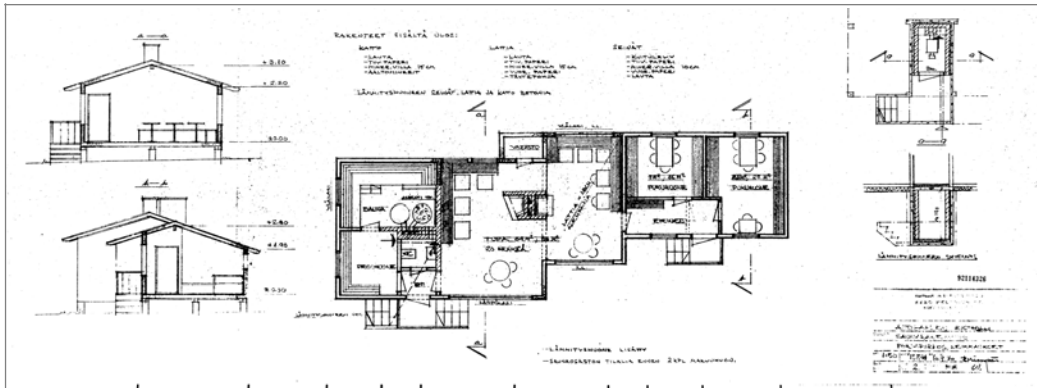
Maastonmuodot ovat keräävät lunta ja vettä rakennukset julkisivulle

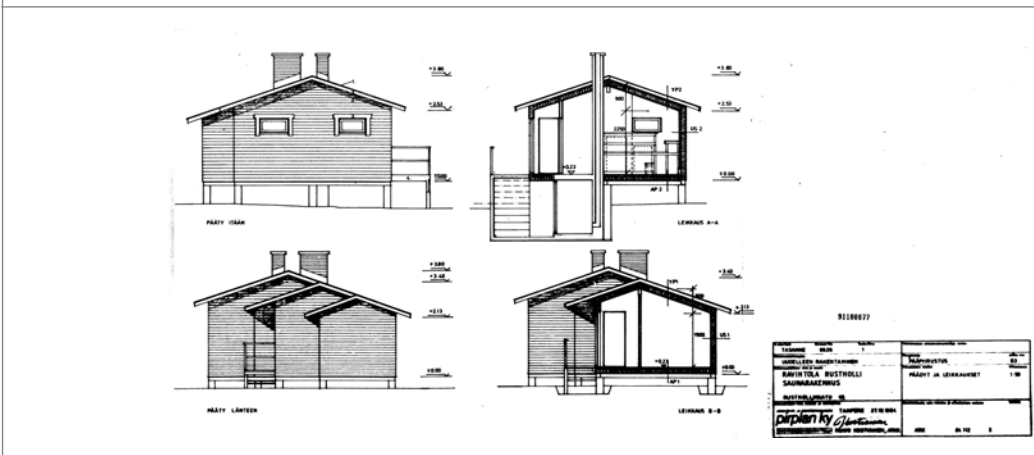
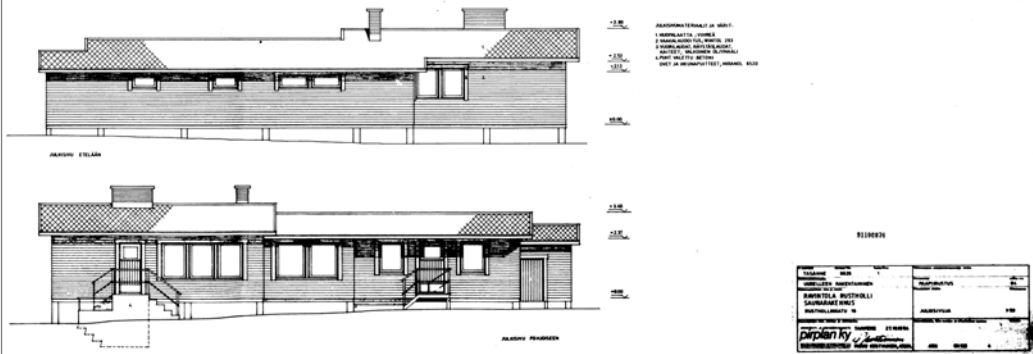
Saunatilat

Suihkutilat

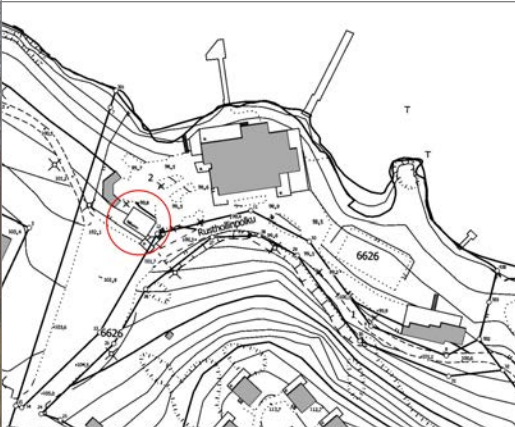
Ensimmäinen arkistoitu pohjapiirros ja leikkauksia. Kaksi makuuhuonetta muutettiin saunatiloiksi. R.Mäen-pää 10.9.1970

Julkisivukuvat ja leikkaukset. Rakennus rakennettiin uudelleen tulipalon vuoksi. Tilamuutoksia ei tehty, puuvarasto lisättiin rakennuksen länsipäättyyn. Pirpalan ky 27.10.1984

6.3 Talousrakennukset ja rakennelmat A-C

Kohteen nimi	Katos	Tunnus kartalla	A
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Käyttötarkoitus	Rakennelma		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	1986		
	Kuva kohteesta	Karttaote	
			
Kuvaus	Jykevärakenteinen harjakattoinen portti. Hirsirungon väri sininen, punertava huopakatto. Hirsien alaosa kärsinyt merkittävästi kosteudesta. Portilta Rusthollin pihaan vievät puiset portaat, joissa valkoiset kaiteet.		
Lähteet	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Anni Ylinen 3.11.2020		

Kohteen nimi	Katsomo	Tunnus kartalla	B
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Käyttötarkoitus	Rakennelma		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	Ei tietoa		
	Kuva kohteesta	Karttaote	
			
Kuvaus	Puurakenteinen katsomo. Puuosat lahoja.		
Lähteet	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Anni Ylinen 3.11.2020		

Kohteen nimi	Varasto	Tunnus kartalla	C
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Käyttötarkoitus	Talusrakennus		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	Ei tietoa		
	Kuva kohteesta	Karttaote	
			
Kuvaus	60-luvulla rakennettu grillikatos, joka on myöhemmin muutettu varastoksi. Tummanruskea hirsi-runko, huopakattoinen lapekatto, betonilaatoilla päällystetty maapohja. Koristeelliset valkoiset räystäslaudat. Alimmat hirret lahonneita ja seinät sammalkasvuisia. Katto ja räystäsrakenteet lahoja.		
Lähteet	Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Anni Ylinen 3.11.2020		
			
	Kuva: Rakennus takaa	Kuva: Kattorakenteet sisäpuolelta	

Kohteen nimi	Puretut rakennukset ja rakennelmat	Tunnus kartalla	X
Kiinteistötunnus	837-035-6626-0002/0001		
Osoite	Rusthollinpolku 1, 33610 Tampere		
Käyttötarkoitus	Talousrakennus/ -		
Suunnittelija	Ei tietoa		
Ajoittuminen	Merkattu kuvaukseen, jos tiedossa.		
	Kartaote		
Kuvaus	<p>Pitkäaikaisen yritystoiminnan vuoksi tontilla on ollut paljon pieniä rakennuksia ja rakennelmia, joita on purettu. Purettu kohteet on merkattu karttaan tunnuksella X ja pienellä numerolla.</p> <p>Proomut (1) Lielahdessa toimineen metsäteollisuusyrityksen vanhat proomut uitettiin Rusthollin rantaan 60- 70 -luvun vaihteessa ja kunnostettiin tanssilavaksi ja kahvilaksi. Proomut on purettu vuonna 1986, sillä niiden pohjat olivat huonossa kunnossa.</p> <p>Aitta (2) ja aitta (3) Pienet aittarakennukset rakennettiin tontille pääosin luomaan maalaistunnelmaa yritystoimintaa varten.</p> <p>Puurakenteinen esiintymislava (4) Väliaikaisrakennelma. Toimenpidelupa 2006. Koottu paikalleen kesätapahtumien ajaksi. Ei ollut koottuna kohdekäynnin aikana.</p> <p>Kartalla näkyvät käymälä ja hirsimaja liittyivät myös tontin yritystoimintaan ja ne sijaitsivat Rusthollin rinteessä alueella, joka ei kuulu tarkastelualueeseen. Tarkastelualueen rajalla olevat olevat rinteeseen kulkevat portaat olivat vielä kohdekäynnillä havaittavissa paikallaan.</p>		
Lähteet	<p>Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto Tampereen kaupungin karttapalvelu</p>		

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastelualueen rakennukset eivät edusta tyypillistä Olkahistenlahden rantarakentamista, vaan ne on tehty muusta rakennuskannasta poiketen liiketoiminnalliseen tarkoitukseen hieman ennen 60-lukua. Asuinrakentaminen levittäytyi lähialueille suuressa määrin tarkastelualueen rakennusten rakentumisen jälkeen. Yritystoiminta hiipui, vaikka lähialueiden väestö on kasvanut yritystoiminnan aloittamisen jälkeen. Rakennuksiin kohdistuva korjausvelka on kasvanut ja rappeuttanut rakennuksia. Rakennukset ovat elinkaarensa päässä. Rakennuksia on kunnostettu ja laajennettu vuosien saatossa monesti, mikä vaikuttaa rakennusten arvoon. Rakennukset ovat monimuotoisia ja tilat matalia, mikä ei vastaa nykyisen trendin mukaisia viihtymispaikan ominaisuuksia. Rakennuksilla ei ole todettu suojeluarvoa.

Tarkastelualueen kaavoittamiselle asuinkäyttöön ei ole estettä. Tarkastelualue on ollut liiketoiminnan alkuajoista lähtien melko avointa ja näkyvää aluetta Olkahistenlahdella. Suuri ravintolarakennus ja pitkät laiturit ovat olleet erityisen näkyvää rakennettua ympäristöä pohjoisrannalla.

Tarkemmassa rakentamisen suunnittelussa tulee huomioida yleiskaavan mukainen ohjeellinen ekologinen yhteys siten, että yhteysmerkinnän tarkoittaman olemassa olevan viherrakenteen toimivuus ekologisena yhteytenä ei heikkenisi. Yhteyden luonne voi vaihdella leveydeltään ja laajuudeltaan. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta ympäristöstä luonnonmukaiseen. Merkinnän lähelle tuleva täydennysrakentaminen tulisi suunnitella siten, että yhteysmerkinnän tarkoittaman olemassa olevan viherrakenteen toimivuus virkistysyhteytenä paranee.

8 LÄHDELUETTELO

8.1 Kartta-aineistot

- Oskari: Tampereen alueen kartta- ja paikkatietopalvelut. <https://kartat.tampere.fi/>, osoite tarkistettu 5.11.2017
 - Opaskartta
 - Ortoilmakuvat vuosilta 1946, 1956, 1966, 1974, 1987, 1995, 2011, 2018 ja 2020
- Kantakaupungin yleiskaava 2040 20.1.2020
- Pirkanmaan maakuntakaava 24.4.2019
- Asemakaava 7442 4.2.2000
- Paikkatietoikkunan karttapalvelu. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi>, osoite tarkistettu 30.10.2017
- Tietonäköala: Tampere aluejako. Tilasto. Tampereen kaupunki. <https://public.tableau.com/profile/tampereen.kaupunki#!/vizhome/Tamperealuejako/Suur-suunnittelu-jatilastoalueet>, viitattu 5.11.2020
- Rasila, Viljo. Tampereen Historia IV. 1992. Tammer-Paino Oy. s.83

8.2 Kirjallisuus

- Mäkelä, K. Yrittänyttä ei laiteta: Pirkanmaan yrittäjien 70-vuotiskirja. 2008. Tampere. Pirkanmaan yrittäjät. s.46-49
- Ojala, A. Veikkola, V. Viisi vuosikymmentä hallittua rakennemuutosta: Pirkanmaan Yrittäjien Aluejärjestö r.y.:n 50-vuotishistoriikki. 1998. Rauma. Pirkanmaan Yrittäjien Aluejärjestö.

8.3 Muu lähdeainesto

- Tampereen kaupungin rakennusvalvonnan arkisto: rakennusten piirustukset.
- Oskari: Tampereen alueen kartta- ja paikkatietopalvelut. <https://kartat.tampere.fi/>, osoite tarkistettu 5.11.2017
 - Soutuvenerannat alueina
- Tietonäköala: Tampere alueittain 2020. Tilasto. Tampereen kaupunki, <https://public.tableau.com/profile/tampereen.kaupunki#!/vizhome/Tamperealueittain/Etusivu>, viitattu 5.11.2020
- Nurmi-Sorilan osayleiskaava: Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi. 2007. Raportti. Tampereen kaupunki. s.24
- Jalkanen, Riitta. Kajaste, Tapani. Kauppinen, Timo. Pakkala, Pekka. Rosengren, Camilla. Asuinaluesuunnittelu. 2004. Rakennustieto. s.23
- Rasila, Viljo. Tampereen Historia IV. 1992. Tammer-Paino Oy. s.83
- Silmämääräiset havainnot ja valokuvat, Kohdekäynti, Anni Ylinen, 3.11.2020